

LÜBNAN'DA HİZBULLAH'IN GÜÇLENEN POZİSYONU VE İSRAİL'E OLASI YANSIMALARI

GÖKHAN BATU

GİRİŞ

Son dönemde Lübnan ekonomisindeki sorunlar derinleşmiş ve içinden çıkılmaz bir hâl almıştır. Öyle ki ordunun günlük faaliyetleri için gerekli bütçenin ve gıda ve elektrik başta olmak üzere halkın en temel ihtiyaçlarının karşılanması konusunda dahi büyük zorluklar yaşanmaktadır.

Diğer yandan, ülkedeki soruna asıl çözüm bulması gereken siyasi karar alma mekanizmalarının tıkanmış olması sorunları derinleştirmektedir. Bu noktada Hizbullah'ın, Suriye iç savaşı sayesinde hem Lübnan'da ekonomik ve siyasi kapasitesini artırması hem de askerî açıdan hassas güdümlü füzeler de dâhil olmak üzere stratejik mühimmat envanterini nitelik ve nicelik olarak geliştirmesi bölgesel

güvenlik dengesini değiştirmiştir. Örgütün, yalnızca savunmada kalmayıp İsrail'e karşı ofansif planlar geliştirmesi ve bunların alenileşmesi, İsrail'in caydırıcılığının zayıfladığına işaret eden önemli bir ayrıntıdır. Dolayısıyla İsrail'in, Hizbullah'ın edindiği kapasiteye dair tehdit algısı giderek artmaktadır ve İsrail, İran ile olan mücadelesinde kuzeyinde giderek yükselen bu tehdide karşı yeni stratejiler geliştirmeye çalışmaktadır. Bu ortamda, İsrail'de siyasi istikrarın hâlen tam anlamıyla sağlanamamış olması ve yeni belirsizlikler, bölgesel gelişmelerin dikkatle takip edilmesini gerektirmektedir.

HİZBULLAH'IN LÜBNAN'DA GÜÇLENEN POZİSYONU

Hizbullah, İsrail'in 2000 yılında Lübnan'dan çekilmesinin ardından karşı karşıya kaldığı meşruiyet sorununu çözmek için tamamen devlet dışı bir aktör olarak kalmak yerine devlet yapısına doğrudan katılmış ve sahadaki etkisini derinleştirme yoluna gitmiştir. Bu strateji, Hizbullah'ı resmî bir aktör olmasa da ülkenin ulusal güvenliğine katkı vermesi itibarıyla meşru ancak devlet aygıtından emir almayan bir aktöre dönüştürmüştür, Lübnan'daki karmaşık mekanizma içinde dengenin önemli bir bileşeni hâline getirmiştir. Sonuç olarak Hizbullah, Lübnan içinde elinde güç bulduran ancak gücünü pratiğe döken faaliyetleri için hesap vermeyen, perde gerisinden menfaatlerini korumaya muktedir bir yapıya dönüşmüştür; elinde silah bulduran, sosyal ve ekonomik olarak etkin, devlete bir şekilde eklemlendiği hâlde devletle rekabete giren ve/ya beraber çalışan bir otorite hâline gelmiştir.¹

Hizbullah, Lübnan'da siyasi, sosyal ve ekonomik alanda etkisini giderek arttıran bir aktördür. 2018 seçimlerinde Hizbullah destekli siyasi grupların kazandığı başarı sonrasında örgüt, Lübnan içerisindeki en etkili siyasi aktör hâline gelmiştir.² Hizbullah, parlamentoda kurduğu stratejik ittifaklarla aleyhine gelişmesi muhtemel siyasi süreçleri engelleyecek kapasiteye erişmiş ve böylece meşruiyetini pekiştirmiştir.

Esasen bu durum, Ortadoğu'daki vekâlet (proxy) savaşının en başarılı örneği olarak Lübnan'daki Hizbullah modelini diğer ülkelerde de kopyalamayı amaçlayan İran'ın hasımlarına karşı uyguladığı mücadele yöntemleriyle teorik açıdan büyük oranda uyusmaktadır. Keza İran'ın uyguladığı vekâlet savaşı, ilgili ülkelerde ortaklık kurulan aktörlerin devlet mekanizmalarına dâhil olmasını, siyaseti ve bürokrasiyi yönlendirmesini ve sahadaki hasımlarını, sivil, asker, politikacı, bürokrat ve devlet dışı aktörler arasındaki çizgilerin belirsizleştiği gri alanlara çekmeyi amaçlamaktadır. Nitekim Irak'ta ortaya konan bu model, ABD'yi en çok zorlayan mücadele konseptlerinden biri olmuştur.

Arap Baharı sonrasında pek çok ülkede devlet kırılganlığının arttığı Ortadoğu'da, esasen İran ve Hizbullah açısından olumlu ve olumsuz iki kritik seyrin oluştuğunu söylemek mümkündür. Öncelikle, 2011 yılında Arap Baharı protestolarının yeni adresi olan Suriye'de rejimin muhalifler karşısında düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması, İran'ın Hizbullah'a sağladığı desteğin devamlılığını tehlikeye atmıştır. Bu ise hem Hizbullah'ın bekası hem de İran'ın ulusal güvenliği üzerinde ciddi bir risk oluşturmuştur. Diğer yan-

¹ Sanam Wakil ve Neil Quillam, "Steps to enable a Middle East regional security process", Chatham House, 14 Nisan 2021.

² Asma Ajdoudi, "Hezbollah, Amal and allies biggest winners in Lebanon elections", Al Jazeera, 8 Mayıs 2018.

dan otoritesi zayıflayan devletlerde devlet dışı aktörlerin alan kazanması, İran için bu ülkelere nüfuz etme yönünde önemli fırsatları beraberinde getirmiştir. Ölümünden önce Kasım Süleymani'nin bu konudaki ifadeleri de oldukça açıklayıcıdır. Süleymani'ye göre Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki sosyal devrimler, İran Devrimi için büyük fırsatlar sunmaktadır ve artık "sınırları genişleyen İran", zafer veya mağlubiyeti Mehran ya da Hürremşehr'de değil, Mısır, Irak, Lübnan ve Suriye'de arayacaktır.³

İç savaşa müdahalesi ve Suriye sahasında İran ile beraber kazandığı nüfuzun Hizbullah'a Lübnan'da stratejik iki geçiş noktası ve bunlar arasındaki hattan siyasi, ekonomik ve sosyal açıdan alan açtığını ifade etmek mümkündür. Bu iki noktadan ilki Beyrut Limanı'dır. Hizbullah silah, uyuşturucu ve patlayıcı maddeleri hem liman bölgesinde depolama hem de ülke içine ve Suriye başta olmak üzere başka ülkelere aktarma imkânına kavuşmuştur. Nitekim 4 Ağustos 2020 tarihinde limanda depolanan yüksek miktarda amonyum nitratın patlaması, bu faaliyetlerin dünya çapında ifşa olmasına sebep olmuştur. İkinci

nokta ise Suriye sınır hattıdır. Hizbullah, burada gerçekleşen kaçakçılık faaliyetleri üzerinden ekonomik kazanç sağlamış, siyasi ittifaklar kurmuş ve nüfuz alanı oluşturmuştur. Örneğin, Lübnan'da Hristiyan Özgür Yurtsever Hareketi (ÖYH), Hizbullah ile iş birliği yapmak suretiyle onun kontrolündeki bu güzergâhlardan istifade etmekte ve Lübnan'ın Hristiyan bölgelerinde ekonomik etkinliğini arttırmaktadır. Hizbullah, aynı zamanda ÖYH'nin yeni ofisler açmasına ve kitlesine, devletin sağlayamadığı sosyal hizmetleri sağlarken kendi uyguladığı yöntemleri uygulamasına yardımcı olmaktadır. ÖYH, bunun bir getirisi olarak toplumsal tabanını genişletmektedir. Bu da 2018 seçimlerinde olduğu gibi partiye mecliste daha fazla milletvekiliyle temsil imkânı tanımaktadır.⁴ Sonuç olarak, ÖYH'nin artan nüfuzu da Hizbullah'ın etkinliğinin artması anlamına gelmektedir ve bu döngünün kendini tekrar ettiğini ifade etmek mümkündür.

Bu şekilde Hizbullah, iç savaşı kendisi için avantaja çevirmiş, bir yandan ülke dışında İran ve kendi menfaatleri için mücadele ederken diğer yandan ülke içinde etkinliği-

Hizbullah, iç savaşı kendisi için avantaja çevirmiş, bir yandan ülke dışında İran ve kendi menfaatleri için mücadele ederken diğer yandan ülke içinde etkinliğini artırma imkânı bulmuştur.

³ Ali Soufan, "Qassem Soleimani and Iran's Unique Regional Strategy", CTC Sentinel, 2018, s.3.

⁴ Sanam Vakil ve Neil Quillam, "Steps to enable a Middle East regional security process".

Patlamadan sonra Beyrut Limanı.

ni arttırma imkânı bulmuştur. Askerî açıdan da gelişen örgütün artan füze kapasitesi hakkında spekülâtif rakamlar verilirken, tahminlere göre 2006 yılında 20 bin civarı olan örgütün elindeki füze sayısı bugün itibarıyla 130-150 bin arasındadır.⁵ Hizbullah yalnızca füze tedarik etmemekte, bunları üretmek üzere tesisler de kurmaktadır. Bugün itibarıyla Hizbullah'ın, ulaştığı askerî kapasiteye ve Lübnan'daki siyasi etkinliğine bakarak en gelişmiş "devlet dışı aktör"lerden biri olduğunu söylemek mümkündür.

İSRAİL CEPHESİNDEKİ GELİŞMELER

Hizbullah ile ilgili mezkûr gelişmelere mukabil, 2019 yılında Gadi Eisenkot'tan görevi devralan İsrail Genel Kurmay Başkanı Aviv Kochavi'nin bilhassa çok cepheli bir savaş ihtimali ve halkın sabırlı ve ihtiyatlı olması gerektiği yönündeki yorumları dikkat çekicidir.⁶

Ocak 2020'de yaptığı açıklamada ise Hizbullah ya da Gazze'deki Filistinli gruplara karşı olası sonraki savaşta düşmanın ateş gücünün muazzam olacağını ifade eden Kochavi, buna yalnızca İsrail ordusunun değil, bütün ülkenin hazırlıklı olması gerektiğini belirtmiş ve kayıp olmadan savaş olmayacağını, kısa bir savaş olacağını da garanti edemeyeceğini, ulusal çapta dirençli olmaları gerektiğini söylemiştir.⁷ Nitekim Şeyh Cerrah'taki Filistinlilerin mülklerinin İsrail mahkemelerinin kararları doğrultusunda boşaltılmak istenmesi üzerine yaşanan çatışmalar ve İsrail'in en gelişmiş hava savunma sistemi Iron Dome'un Hamas ve İslami Cihad'ın salvo atışları karşısında satüre olması ve meskûn mahallere roketlerin isabet etmesi, Kochavi'nin işaret ettiği hâl ve şartları, özet mahiyetinde gözler önüne sermiştir.

Hizbullah'ın edindiği kapasite, İran destekli diğer gruplar gibi İsrail'in ulusal güven-

⁵ Anna Ahronheim, "IDF raises 'Gates of Fire' battalion to protect North from Hezbollah", The Jerusalem Post, 1 Ocak 2019.

⁶ Meir Elran ve Carmit Padan, "Chief of Staff Aviv Kochavi on War and National Resilience", INSS, 14 Ocak 2021.

⁷ Anna Ahronheim, "Aviv Kochavi: The military chief Israel needs?", The Jerusalem Post, 16 Ocak 2020.

liği üzerinde güçlü bir tehdit algısı oluşturmaktadır. 2015 sonrasında İsrail ve Körfez ülkelerinin IŞİD, İran, Müslüman Kardeşler ve Doğu Akdeniz bağlamında Mısır ile de ortaklaşan, kısmen de taraflarca Türkiye'den kaynaklandığı teşhis edilen ortak tehdit algıları su yüzüne çıkmıştır. İsrail'in başlangıçta Körfez ülkeleriyle istihbari seviyede devam eden diyalog süreçleri, bu faktörlerin de katkısıyla İbrahim Anlaşması'na giden yolun önünü açmış ve sonuç olarak İsrail'in geleneksel güvenlik doktrinlerinin odağı olan "Hasım Arap devletleri ile çevrili olma" durumu konjonktürel olarak değişmiştir. Bu durum, İsrail'e söz konusu devlet dışı aktörlere daha fazla odaklanma imkânı vermektedir. Mevcut durumda Hizbullah, İsrail'e karşı en ciddi tehdidi teşkil eden İran destekli "devlet dışı" silahlı aktördür.

Hizbullah, 2018 seçimleri sonrası Lübnan'da gücünü konsolide ederken aynı yılın kasım ayında, dönemin Savunma Bakanı Avigdor Lieberman'ın istifasıyla İsrail'de bir seçim atmosferine girilmiş ve bu süreç, İsrail siyasetinde 2021 yılına kadar sürecek hükümet bunalımının da başlangıcını teşkil etmiştir. Siyasette yaşanan istikrarsızlık 13 Haziran 2021'de "Netanyahu Karşıtı Blok" olarak anılan ve aralarında ideoloji ve vizyon

açısından derin farklılıklar bulunan, Mansur Abbas liderliğindeki Birleşik Arap Listesi de dâhil olmak üzere 6 partinin Naftali Bennett'in başbakanlığında hükümet kurmak üzere anlaşmasıyla kısmen aşılmıştır. Anlaşmaya göre Yair Lapid'in 2 yıl sonra koltuğu devralması kararlaştırılmıştır. Siyasete hâkim olan bu kaotik sürecin hem ülkedeki kurumların işleyişinde hem de kritik kararların ivedilikle alınması noktasında bazı zafiyetler oluşturduğunu değerlendirmek mümkündür. İsrail, İran destekli gruplara Suriye'den Irak'a kadar geniş bir alanda saldırılar düzenlemiştir ve İran'ın nükleer programında aksamalara yol açacak faaliyetlerine devam etmektedir.

İsrail'in birçok suikast ve sabotajda imzası bulunduğu yönünde -İsrail tarafından da zımnen onaylanan- iddialar bulunmasına karşın özellikle Lübnan Hizbullahı ile sınırdaki istikrarın İsrail aleyhinde görece bozulduğu ve caydırıcılığının aşındığını değerlendirmek mümkündür. Hükümet bunalımının "kısmen aşıldığı" yönündeki düşüncenin temelinde ise Netanyahu'yu koltuktan indirmek üzerine kurulan ittifakın uzun ömürlü olup olmayacağına dair soru işaretleri yatmaktadır. Keza mevcut hükümetin, meclis aritmetiğinde bir milletvekilini kaybetmesi durumunda bile

Hizbullah
2018 seçimleri
sonrasında
Lübnan'da
gücünü konsolide
ederken, aynı yılın
kasım ayında,
Lieberman'ın
istifasıyla İsrail'de
bir seçim atmosferi
hâkim olmuş
ve bu gelişme
İsrail siyasetinde
2021 yılına kadar
sürecek hükümet
bunalımının da
başlangıcını teşkil
etmiştir.

Ortadoğu'da güvenlik çevresinin ani ve büyük değişimlere uğraması nedeniyle patlak vermesi muhtemel krizlerde Bennett'in ulusal güvenliğe dair alacağı kritik kararların, İsrail'in iç siyasetindeki hassas durumdan nasıl etkileneceği önemli bir soru işaretidir.

devamlılığının tehlikeye girecek olması ve çelişkili parti programlarına sahip böylesine karmaşık paydaşlardan oluşması, istikrarlı bir yönetimi zorlaştıracaktır. Nitekim Ortadoğu'da güvenlik çevresinin ani ve büyük değişimlere uğraması nedeniyle patlak vermesi muhtemel krizlerde Bennett'in ulusal güvenliğe dair alacağı kritik kararların bu hassas durumdan nasıl etkileneceği önemli bir soru işaretidir.

İSRAİL VE HİZBULLAH ARASINDA ARTAN GERGINLİK

İsrail, Suriye iç savaşının başlangıcından bu yana Hizbullah'ın Lübnan'daki kazanımlarını yakından takip etmektedir. 2010'lu yıllarda İsrail-Hizbullah çatışması kapsamında yaşanan en ciddi gerginlikler-

den birisi "Kuzey Kalkanı Operasyonu"dur. İsrail'in, örgütün Lübnan'da bu dönemde geldiği konuma karşı gösterdiği ilk refleksi olarak görülmesi mümkün olan operasyon, 4 Aralık 2018'de başlatılmıştır. Bu kapsamda Hizbullah tarafından sınır ötesinden İsrail'e kazılan tünellere yönelik bir dizi operasyon gerçekleştirilmiş ve 6 adet tünel açığa çıkarılmıştır. Bu noktada eski İsrail Genelkurmay Başkanı Gadi Eisenkot, Hizbullah tehdidine dair durumun değiştiğini ve kuzeyde İsrail üzerindeki baskının artık yalnızca füzelere dayanmadığını ve alternatif saldırgan bir strateji geliştiren örgüte karşı Galile'yi işgal etmek amacıyla üç ayaklı bir plan geliştirmeye çalıştığını ifade etmiştir. Eisenkot, Hizbullah'ın hassas güdümlü füze kapasitesine sahip olmak için Lübnan'da bir-

çok tesis inşa ettiğini, sınırdan İsrail'e tüneller kazdığını ve Suriye'den Golan'a yeni bir cephe açmaya gayret ettiğini iddia etmiştir.⁸ Hasan Nasrallah'ın bu konuda 2011'den itibaren yaptığı açıklamaların da Eisenkot'u doğruladığını ifade etmek mümkündür. Nasrallah, Şubat 2011'de İsrail tarafından suikastla öldürülen Hizbullah komutanı İmad Muğniye'yi anma etkinliğinde dönemin Genel Kurmay Başkanı Benny Gantz ve Savunma Bakanı Ehud Barak'ı hedef aldığı konuşmasında, Hizbullah'ın Galile'yi kontrolü altına alması gerekebileceğini, Lübnan'da savaş çıkması durumunda milislerinden Galile'yi ele geçirmelerini isteyebileceğini söylemiştir.⁹ Ocak 2015'te al-Manar'a yaptığı açıklamada ise Nasrallah, "yaklaşmakta olan savaşta" Hizbullah'ın yalnızca füzelere başvurmayaacağını, örgütün Galile ve ötesindeki İsrail yerleşimlerini işgal etmeye hazır olduğunu söylemiştir.¹⁰ Emekli Tuğgeneral Shimon Shapira, henüz Kasım 2011'de, İsrail ile yaşanacak olası bir gerginlikte Nasrallah'ın operasyonel direktifleri doğrultusunda Tel Aviv'in füzelerle vurulacağını ve eş zamanlı olarak Hizbullah'ın Galile'yi işgal etmek üzere sınırı geçeceğini iddia ettiği bir makale yayımlamıştır.¹¹

Operasyon boyunca İsrail tarafı, kazılan tünellerin BM 1701 numaralı kararının ihlali anlamına geldiğini söylemiş ve sorumluluğun Lübnan hükûmetine ait olduğunu altını tekrar tekrar çizmiştir.¹² Söz konusu planın işe yarayıp yaramayacağı sorusundan daha önemli

olan aslında Hizbullah'ın, savunmacı askeri stratejisinin unsurları olan tünelleri, saldırgan amaçlar için kullanmak ve İsrail içerisinde meskûn mahallere sızarak çatışma dinamiklerini lehine çevirmek istemesidir. Neticede bu durum İsrail'in caydırıcılığı adına önemli bir soru işaretidir.

İsrail ve Hizbullah arasında, sınır hattında sonuncusu 6 Ağustos 2021'de olmak üzere çok sayıda gerginlik yaşanmıştır. İsrail hem Suriye sınırları içerisinde hem de Lübnan'da Hizbullah'a ait noktaları vurmaya devam ederken, Hizbullah özellikle kornet füzeleriyle sınır hattında İsrail'e ait unsurlara ve genel olarak İsrail içlerine füze saldırılarıyla tehdit oluşturmaktadır. Ancak iki taraf da gerginliğin 2006'daki gibi bir topyekûn savaşa evrilmesi için hassasiyet göstermektedir. İsrail'in, İran'daki nükleer tesislere ve Muhsin Fahrizade gibi nükleer programı yürüten kritik isimlere düzenlediği saldırılara İran, bölgedeki devlet dışı aktörlerden oluşan ortaklarından istifade etmek suretiyle karşılık vermektedir. Bu kapsamda şubat ayında İsraili bir firmaya ait kargo gemisinde gerçekleşen patlamadan İran sorumlu tutulmuştur.¹³ Son olarak İsraili iş adamı Eyal Ofer'in sahibi olduğu Londra merkezli Zodiac Maritime şirketine ait Mercer Street adlı tanker gemisinin, Umman açıklarında İran'a ait olduğu iddia edilen kamikaze dronelarla vurulması ise bölgede tansiyonun tekrar yükselmesine neden olmuştur.¹⁴ Gelişmeler sonrasında İsrail tarafından, İran'a karşı

⁸ Bret Stephens, "The Man Who Humbled Qassim Suleimani", New York Times, 11 Ocak 2019.

⁹ "Sayyed Nasrallah: Resistance Might Take Control of Galilee in Future War", al-Manar, 18 Şubat 2011.

¹⁰ "After Gaza, New Security Challenges on the Northern Front", IDF, 13 Kasım 2017.

¹¹ Shimon Shapira, "Hizbullah Discusses Its Operational Plan for War with Israel: Missile Fire on Tel Aviv and Conquest of the Galilee", Jerusalem Center for Public Affairs, 2 Kasım 2011.

¹² Uri Bollag, "IDF destroys fifth attack tunnel crossing from Lebanon into Israel", The Jerusalem Post, 26 Aralık 2018.

¹³ Jon Gambrell ve Isabel Debre, "Explosion strikes Israeli-owned ship in Mideast amid tension", abc News, 26 Şubat 2021.

¹⁴ Emanuel Fabian, "Ship operated by Israeli-owned company attacked near Oman amid Iran tensions", Times of Israel, 30 Temmuz 2021.

İsrail'de 2 yıla yakın bir süre hükümet kurulamamıştır.

saldırı seçeneklerinin masada olduğuna yönelik açıklamalar gelmesi üzerine 6 Ağustos'ta gerçekleşen Hizbullah saldırılarının bir uyarı niteliğinde olduğunu ifade etmek ve

bu uyarının mahiyetinin İsrail tarafında genel olarak nasıl algılandığını Avig Kochavi'nin yukarıdaki ifadelerinden çıkarmak mümkündür.

SONUÇ

ABD ile İran arasında yürütülen nükleer görüşmeler, İsrail-İran mücadelesinde gerginliği artırmaktadır. Söz konusu gerginlikte İran'ın, İsrail üzerine baskı kurmak için kullandığı en önemli araçlarından biri Lübnan Hizbullahı'dır. Dolayısıyla, İsrail-Hizbullah mücadelesini, iç dinamikler yanında, İran'ın dâhil olduğu bölgesel gelişmelerle beraber düşünmek gerekmektedir. 6 Ağustos'ta yaşanan roket saldırısı da İsrail ve İran arasındaki gerginliğin bir uzantısı olarak yorumlanabilir. Özellikle 2018'den bugüne yaşanan gelişmeler göz önüne alındığında, İsrail'in Hizbullah üzerindeki caydırıcılığını koruyamadığı görülmektedir. Hizbullah'ın artan kapasitesi ve Suriye iç savaşında İran ve örgütün artan hareket alanı bu durumda etkili olmuştur.

Diğer yandan, Mansur Abbas'ın da ortağı olduğu İsrail hükümetinin kırılma yapısının da Hizbullah nezdinde bir zaaf olarak değerlendirildiği görülmektedir. Ancak Bennett'in eğilimlerinin bu noktada Hizbullah adına yanlış okunması da olasıdır. Zira 2018'de 34. Hükümet'in devamlılığının riske girmesinden sonra Naftali Bennett, savunma bakanlığı pozisyonu için Netanyahu'ya rest çekmiş ancak Netanyahu tarafından isteği reddedilmiştir. Sonrasında 2019'dan 2020 Mayıs ayına kadar kısa süreli olarak savunma bakanlığı görevine getirilmiştir. Bu dönemde Bennett, kendisine İran güçlerini 12 ay içinde Suriye'den tamamen çıkarmak gibi son derece iddialı hedefler koyduğunu ifade etmiş ve İranlı gruplar konusunda sert açıklamalar yapmaktan kaçınmamıştır.¹⁵ Şimdiyse, Bennett sahip olduğu 6 milletvekili ile başbakanlık koltuğuna geçmiştir ve bunun getirdiği

imkânları kullanarak bir başarı hikâyesi yazmak istemesi olasıdır. Bennett'in bu amaçla Hizbullah ile yaşanacak kontrol edilebilir bir gerginliği siyasi ikbali için değerlendirmek istemesi muhtemeldir ki bu konuda kendisinin Netanyahu ile benzer eğilimler taşıdığını ifade etmek mümkündür. Dolayısıyla Bennett'in hem savunma bakanlığı koltuğu için giriştiği mücadelede örneklenen makam hassasiyeti hem de başbakanlığını yaptığı hükümetin yapısı göz önüne alındığında, önümüzdeki dönemde sert hamlelere girişmekten çekinmeyeceği tahmin edilebilir. Sonuç olarak Hizbullah'ın, İsrail'deki kırılma hükümet yapısından istifade etme ve İsrail üzerindeki baskısını arttırma amaçlı olası hamlelerinin beklenmedik sonuçlarının doğması muhtemeldir.

Lübnan'daki ekonomik kriz ortamının artılarını ve eksilerini en iyi değerlendirme imkânına sahip olan aktörlerden biri Hizbullah'tır. Ülkeyi derinden etkileyen kriz ülke içinde örgütün imkânlarını da kısıtlayacaktır. Ancak İran'dan sağladığı desteğin yanı sıra Suriye sınırı ve Beyrut Limanı'nda sahip olduğu kontrol sayesinde örgütün pozisyonunu koruması ihtimal dâhilindedir. Hâlihazırda Hizbullah'ın hem Lübnan'da kazandığı nüfuz hem de ulaştığı askerî kapasite İsrail için tahammül edilebilir olmanın ötesine geçmiştir. İran'ın Ortadoğu'da yayılmasına müsaade etmeme, nükleer programına engel olma gibi birçok iddiada bulunan İsrail'in, bu hedefleri çerçevesinde kuzeyinde böylesine bir baskı unsuruna tahammül edemeyeceğini öngörmek mümkündür. Ancak kısa vadede tarafların topyekûn bir çatışmadan kaçındığı ve bunun için şartların olgunlaşmadığı gözlemlenmektedir.

¹⁵ Anna Ahronheim, "Bennett: Israel's goal is to remove Iran from Syria within 12 months", The Jerusalem Post, 28 Şubat 2020.

Gökhan Batu

Gökhan Batu lisansını Gazi Üniversitesi İşletme Bölümünde tamamlamıştır. Hayfa Üniversitesi İsrail Çalışmaları Bölümünde yüksek lisans yapmıştır. Çok iyi derecede İngilizce, iyi derecede Arapça ve orta seviyede İbranice bilmektedir. Kasım 2018'den beri ORSAM'da "Uzman Yetiştirme Programı" kapsamında çalışmalarını sürdürmüştür. 2019'dan beri ORSAM bünyesinde Güvenlik Çalışmaları Direktörlüğü Araştırma Asistanı olarak görev yapmaktadır. Güvenlik, istihbarat, İsrail millî güvenliği ve siyaseti gibi konular ilgi alanları arasındadır.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2021

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA), Shutterstock